

EgoEast

HRVATSKA UMJETNOST DANAS

ZVONKO MAKOVIĆ

Ovogodišnji se Salon mladih (26.studen – 13.prosinac 1992.), 23. po redu, sastojao iz tri dijela. U obaveznom revijalnom dijelu prikazan je, po običaju, izbor iz jednogodišnje produkcije mladih autora. U tom koliko dosadnom, toliko ipak i korisnom dijelu, mogli su se prepoznati tokovi kojima se nadolazeći naraštaj nastoji prikloniti. Više informativan nego selektivan, ovaj dio Salona mladih možemo shvatiti i kao nužno zlo, i kao korisnu smotru na kojoj se može nešto zanimljivo eventualno i vidjeti. Ovogodišnji su Salon, međutim, pratile i dvije autorske izložbe s jasnim pretenzijama. Jedna ("Slučajni dodiri, namjerni odgovori" autorice Sandre Križić-Roban) konceptijski sasvim promašena i dozlaboga neuvjerljiva, te druga ("EgoEast") više nego poticajna. Upravo zbog ove posljednje izložbe ovogodišnji se Salon mladih izdvaja od mnogih ranijih. Istina, sama izložba "EgoEast", te osobito prateći katalog kao da se na određeni način želi distancirati od samog Salona i istaknuti svoju nezavisnu poziciju. Sva tri segmenta iste manifestacije

održana su u zasebnim prostorima – panoramski dio u Gliptoteci, "Slučajni dodiri..." u Galeriji Karas, a "EgoEast" u Umjetničkom paviljonu, pa je već i ta činjenica sugerirala da stvari promatramo s veće distance jednu od druge.

No, što je "EgoEast"? Treba istaknuti kako je to projekt "koji šire promišlja o hrvatskoj umjetnosti" (citat iz kataloga), a koga zajednički vode Aleksandar Ilić, Željko Božičević, Ivica Franić, Ivana Keser i Davor Pavelić. Što, međutim, u ovom slučaju znači "šire promišljati o hrvatskoj umjetnosti"? Odgovor na to pitanje ujedno se može razumijeti i kao odgovor na pitanje što je "EgoEast", a taj odgovor u najsazetijem vidu glasi kako spomenuti mladi umjetnici svojim djelom, također i širom aktivnošću, žele nastaviti kontinuitet one vitalne linije hrvatske umjetnosti koja neposredno poslije Drugog svjetskog rata započinje aktivnošću Grupe EXAT-51. Dakako, slijed je jasan. EXAT-51 se u tom zamišljenom nizu nastavlja na "Nove tendencije" i "Gorgonu", djelatnost "nove umjetničke prakse" tijekom sedamdesetih, te kasnijim individualnim dosezima kako protagonista spomenutih skupina, tako i potpuno samostalnim doprinosima mlađih autora iz 80-ih godina kao što su, na primjer, Dušan Jurić i Branko Lepen, Jelena Perić i Anto Jerković. Autori s područja video-arta iz naše sredine - Sanja Iveković i Dalibor Martinis, Breda Beban i Hrvoje Horvatić također ulaze u shemu koju su zacrtali "projektanti" "EgoEast"-a. Ivana Keser vrlo je točno i označila kako genezu, tako i protežnost zajedničkog

IVANA KESER: Pasijans, 1992.

projekta "EgoEast". Treba svakako istaknuti kako su autori priključili sebi uz starije umjetnike isto tako i više pripadnika vlastite generacije. Dakako, onih koje je isto tako moguće promatrati unutar konteksta naznačenog djelima prethodnika. U te mlade pripadali bi još Ante Alivjodić, Damir Babić, Simon Bogojević Narath, Sandro Đukić, Žarko Jovanovski, Zlatko Kopljar te Igor Kuduz – svi zastupljeni i na izložbi.

Iz svega navedenog moglo bi se zaključiti više vrlo korisnih stvari. Jedna je sigurno deklarativno pristajanje na kontinuitet, priznavanje uloge prethodnika za formaciju vlastita govora. I vlastite pozicije, dakako. Izbor upravo takvog konteksta u kojemu vide i prostor za vlastito djelovanje nije ništa drugo nego afirmacija one dragocjene "druge baštine" (Boris Kelemen), odnosno "druge linije" (Ješa Denegri) koja postoji u hrvatskoj umjetnosti i seže ne samo do EXAT-a, već se produžava gotovo kroz cijelo stoljeće i neprekinuto postoji od pojave avangarde oko 1920. godine.

Činjenica što se mladi umjetnici na kraju stoljeća, ali i u jednom od rukavaca post-postmoderne svjesno opredjeljuju za ovu liniju koja je, istina, najvitalnija i najviše u dosluhu s vremenom, ali isto tako i kroz cijelu svoju povijest potiskivana, ta činjenica je nedvojbeno izuzetno važna. Utoliko je važna što potvrđuje budućnost te linije koja se nipošto ne želi mehanički produžavati. Upravo suprotno: petoro autora "EgoEast"-a sebe vide kao nastavljачe tzv. "druge baštine/linije" u hrvatskoj umjetnosti, ne u nekom formalnom oponašanju prethodnika, jer je to i nemoguće, prije svega, zbog heterogenosti predaka.

ALEKSANDAR ILIĆ: Enciklopedija dijaloga, 1992.

Autori "EgoEast"-a sebe smatraju autentičnim protagonistima vremena, što im omogućava izuzetno široku strategiju kada je u pitanju prostor. Hoću reći kako autori uključeni u izložbu "EgoEast" računaju na podjednak način na lokalno, baš kao i na planetarno mjerilo. Kako dijeleći sudbinu s onim umjetnicima koje priznaju za svoje duhovne prethodnike iskaču iz uskoga lokalnog područja i uključuju se u opće. Upravo zato što svoju matičnu liniju vide dovoljno široko, oni su u podjednakoj mjeri i umjetnici ove sredine, i umjetnici svijeta. Lakoća kojom biraju svoj medij isto tako mnogo govori o njima. Ali isto tako ukazuje i na opasnosti koja prijete da se u toj posvemašnjoj slobodi potone bez traga.

Čitav ovaj projekt zaslužuje, dakle, izuzetnu pažnju. Možda ne toliko po odgovorima, to će reći samim djelima, koliko po postavljenim pitanjima. Govoriti o pojedinačnim putovima ovih mladih autora bilo bi i pogrešno i nepravedno. Njihove su ambicije sigurno mnogo veće od realizacije tek jednog ili dva izložena djela. Upravo stoga treba cijeniti ambicije i svakako podržavati djelo. Izložbu prati vrlo dobar katalog s reprodukcijama i nekoliko tekstova. Od tekstova treba izdvojiti dva - onaj Ivane Keser, koji je pravi program projekta "EgoEast" i koji na sjajan način ocrtava htjenja ovih mladih ljudi, te svakako tekst stanovite gđe. Cornelle Lauf. Iz ispraznog blebetanja dotične gospođe može se zaključiti tek da je tekst u obliku privatnog pisma pisan iz Genta. Drskost jednog autentičnog ignoranta i prepotencija rasnog kolonijalnog duha bile bi osnovne značajke gđe. Lauf, inače trudnice koja osluškuje pokrete svog fetusa razmišljajući o umjetnosti njoj dalekih i potpuno nezanimljivih mladih autora o kojima, po vlastitom priznanju, ništa niti ne zna. Šteta što je ovaj tekst uključen u tako ambiciozno zamišljen projekt (katalog). Osim spomenutog napisa Ivane Keser jedva da je ikakvo drugo objašnjenje i bilo potrebno.

Summary

Zvonko Maković: "EgoEast – Croatian Art Today"

The Youth Salon of this year (November 6th – December 13th 1992) twenty the third in succession, has consisted of three parts. According to practice, it has been presented in obligatory show part, the selection from an annual production of young artists, that may be considered as a necessary misfortune as well as a useful show at which something interesting might be seen. The Salon has been accompanied by two authorial conceptions, of which it should be pointed out an initiative exhibition of the group "EgoEast", composed of young artists who by their work and broad activity want to carry on continuation of that vital line of Croatian art which directly after World War II starts on activity of group EXAT51, and proceeds with "New Tendencies", "Gorgona", "new art practice" during the seventies, and by independent contributions of individual young artists from eighties, as well as the authors of video-art.